

POSTANOWIENIE

17 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 17 lipca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.K.

przeciwko M.M.

o zapłatę,

oraz z powództwa wzajemnego M.M.

przeciwko J.K.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej J.K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z 19 sierpnia 2024 r., I ACa 348/23,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od J.K. na rzecz M.M. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia J.K. do dnia zapłaty.

[M.O.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 sierpnia 2024 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku w sprawie z powództwa J.K. przeciwko M.M. o zapłatę oraz z powództwa wzajemnego M.M. przeciwko J.K. o zapłatę, na skutek apelacji powoda i pozwanego wzajemnego od

wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z 30 grudnia 2022 r., I C 530/20, oddalił apelację (pkt I), a ponadto rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Powód (pozwany wzajemny) wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji, zaskarżając to orzeczenie w całości i wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie apelacji powoda (pozwanego wzajemnego) wniesionej od wyroku Sadu pierwszej instancji w sposób wskazany w skardze kasacyjnej.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, które skarżący sformułował w formie następujących pytań:

- 1) czy sąd drugiej instancji może na podstawie art. 382 k.p.c. ponownie badać prawidłowość i terminowość wniesienia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, jeżeli wcześniej sąd drugiej instancji w postanowieniu uznał za niedopuszczalne zażalenie pozwanego na postanowienie sądu pierwszej instancji o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty i jednocześnie uchylił postanowienie sądu pierwszej instancji o odrzuceniu sprzeciwu?;
- 2) czy wniesienie sprzeciwu od nakazu zapłaty (bez jednoczesnego złożenia wniosku o stwierdzenie utraty mocy przez nakaz zapłaty i wcześniejszego podważenia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności w drodze zażalenia na podstawie art. 795 § 1 k.p.c.), w sytuacji, gdy nakaz zaopatrzony został w klauzulę prawomocności i wykonalności, powoduje utratę mocy przez nakaz zapłaty na podstawie art. 505 § 3 k.p.c. oraz czy sprzeciw może być skierowany do orzeczenia, które jest prawomocne, czy też wniesienie sprzeciwu w takiej sytuacji powinno skutkować jego odrzuceniem na podstawie art. 504 k.p.c.?
- 3) czy prowadzenie postępowania przez sąd pierwszej instancji po wniesieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty (bez jednoczesnego złożenia wniosku o stwierdzenie utraty mocy nakazu zapłaty i wcześniejszego podważenia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności w drodze zażalenia na podstawie art. 795 § 1 k.p.c.), w

sytuacji gdy nakaz zapłaty zaopatrzony został w klauzulę prawomocności i wykonalności,

a później (po ok. roku) sąd pierwszej instancji uchylił postanowienie o stwierdzeniu prawomocności nakazu zapłaty i uchylił postanowienie w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty i (po ok. półtora roku) stwierdził, że nakaz ten utracił moc, powoduje nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 3 k.p.c.?

4) który Sąd (pierwszej czy drugiej instancji rozpatrujący zażalenie na postanowienie o odrzuceniu sprzeciwu) mógłby uchylić postanowienie o stwierdzeniu prawomocności i nadaniu klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty i stwierdzić utratę mocy przez ten nakaz w sytuacji wniesienia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty (bez jednoczesnego złożenia wniosku o stwierdzenie utraty mocy przez nakaz zapłaty i wcześniejszego podważenia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności w drodze zażalenia na podstawie art. 795 § 1 k.p.c.), w sytuacji gdy nakaz zapłaty zaopatrzony został w klauzulę prawomocności i wykonalności, a Sąd drugiej instancji uznał, że nakaz zapłaty nie został skutecznie doręczony pozwanemu?

5) czy uznanie długu przez jednego wspólnika spółki cywilnej wiąże sąd wobec drugiego wspólnika (art. 485 § 1 k.p.c.), jeżeli z umowy spółki wynika, że nie było to czynnością przekraczającą czynność zwykłego zarządu, które może wykonywać samodzielnie wspólnik?

Ponadto, skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów a także podniósł, że wniesiona przez niego skarga kasacyjna ma być oczywiście uzasadniona.

Pozwany (powód wzajemny) złożył odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie, a ponadto o zasądzenie od skarżącego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda (pozwanego wzajemnego) nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Sąd Najwyższy, rozpoznając ten nadzwyczajny środek zaskarżenia, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz państwa jako dobra wspólnego (postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek oczywiście nie oznacza to braku indywidualnego interesu skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć ochronie prawidłowego wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne wciąż uwagi w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy przewidziana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja tzw. przedsądu, w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Jako pierwszą przyczynę kasacyjną, mającą w ocenie skarżącego uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał on występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego zagadnienie prawne powinno być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienie SN z 20 maja 2021 r., II CSK 132/21).

Takie zagadnienie powinno zostać sformułowane wraz z przytoczeniem argumentów prawnych, świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 r., nr 1, poz. 11; z 7 czerwca 2005 r., V CKN 3/05; z 16 marca 2007 r., III CSK 34/07). Konieczne jest też wskazanie argumentów przekonujących o istotności zagadnienia (postanowienie SN z 24 lipca 2007 r., IV CSK 207/07) a skarżący powinien jednocześnie przedstawić własne stanowisko co do tego zagadnienia (postanowienie SN z 30 stycznia 2023 r., I CSK 2599/22). Ponadto, ma to być problem nowy, nierozwiązany dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa (postanowienia SN: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w zakresie, w jakim skarżący powołuje się na przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., nie spełnia powyższych wymogów ukształtowanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Skarżący nie przedstawił wyводу prawnego zawierającego argumentację świadczącą o możliwych rozbieżnych ocenach prawnych sformułowanych przezeń zagadnień. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawarto ponadto argumentów przekonujących o istotności tych zagadnień. Powód (pozwany wzajemny) nie przedstawił wreszcie własnego stanowiska co do

sformułowanych zagadnień. Wywód prawny skarżącego ogranicza się w istocie do wskazania, że stanowisko Sądu odwoławczego wobec podniesionych przez skarżącego kwestii budzi wątpliwości powoda (pozwanego wzajemnego).

Jako drugą przyczynę kasacyjną skarżący wskazał potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Powołanie się przez stronę skarżącą na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienie SN z 9 lutego 2023 r., I CSK 4583/22).

Również w tym zakresie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zostało sporządzone w sposób zgodny ze standardem wynikającym z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że skarżący w ogóle nie wskazał przepisów, co do których, w jego ocenie, zachodzi potrzeba dokonania wykładni przez Sąd Najwyższy, co już samo w sobie dyskwalifikuje uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nieprzywołanie tych przepisów w naturalny sposób skutkowało tym, że skarżący nie wskazał również, na czym mają polegać poważne wątpliwości co do wykładni oraz nie przedstawił orzeczeń potwierdzających występowanie rozbieżności w orzecznictwie sądowym.

W ramach wywodu prawnego skarżący podniósł natomiast, że sposób, w jaki Sąd drugiej instancji rozstrzygnął poszczególne kwestie prawne wskazane przez skarżącego, jest inny od tego, w jaki te kwestie miały zostać rozstrzygnięte w przywołanych przez powoda (pozwanego wzajemnego) orzeczeniach sądów powszechnych i Sądu Najwyższego. Taki sposób prowadzenia wywodu prawnego

nie jest jednak właściwy, w sytuacji, w której strona skarżąca zamierza wykazać zaistnienie przyczyny kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

W ocenie Sądu Najwyższego wniesiona przez powoda (pozwanego wzajemnego) skarga kasacyjna nie jest również oczywiście uzasadniona.

Strona skarżąca powołując się na oczywistą zasadność skargi, obowiązana jest przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, z jakiego powodu należy uznać, że dane przepisy zostały w ewidentny sposób naruszone (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 września 2013 r., III SK 4/13; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 24 września 2020 r., I CSK 131/20). Skarżący powołujący się na tę przyczynę kasacyjną obowiązany jest również wykazać, że popełnione w procesie stosowania prawa uchybienia sądu wydającego orzeczenie miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 21 maja 2019 r., I CSK 219/19). Ponadto, skarżącego obciąża obowiązek wykazania, że następstwa stwierdzonej wadliwości postępowania były tego rodzaju, iż kształtowały lub współkształtowały treść kwestionowanego orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z 26 października 2021 r., I CSKP 162/21).

Skarżący nie sformułował wywodu prawnego spełniającego wskazane wyżej kryteria, ograniczając się do podania przepisów, które, w jego ocenie, miały zostać naruszone przez Sąd drugiej instancji. Oczywista zasadność skargi nie została zatem przez powoda (pozwanego wzajemnego) w żadnej mierze wykazana.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, § 1¹ i 3 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1964).

SSN Kamil Zaradkiewicz

(M.M.)

[SOP]